Ч. 146. Чернівці, середа дня 12. (25.) грудня 1907 р. Рочник XXIII.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
в Австро-Угорщинї: на цїлий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росиї: на цїлий рік 8 карбованцїв, на пів року 4 карб.
в иньших державах: на цїлий рік 32 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“
на цїлий рік 18 кор. (вгл. 9 рублїв або 34 фр.)
на пів року 9 кор., вгл. 4·50 р., або 17 фр.
Поодиноке число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, пятницї і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция „Буковини“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошеня приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частїйших замовленях відповідний рабат.
Реклямациї неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попередним застереженем і залученем належитости почтової.
В справах редакцийних можна устно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділь і сьвят.

Унїверзитетска справа.

На засїданю Ради державної в суботу, 21. с. м. забрав слово мінїстер просьвіти Мархет, щоб відповісти на інтерпеляциї в справі послїдних кровавих подій на львівскім унїверзитетї та креованя самостійного українського унїверзитету.

Мінїстер говорив: „Вп. посли! др. Ґломбінські і тов., Вітик і тов., др. Колесса і тов., Будзиновский і тов. внесли по части до Его Екс. президента мінїстрів і до мене, по части до мене самого інтерпеляциї в справі подій на львівскім унїверзитетї при іматрикуляцийнім сьвятї 14. грудня с. р., як також в справі уряджена руского висшого шкільництва.

Заки подам справоздана галицкого намісника та ректора львівского унїверзитету, уважаю відповідним подати до відомости становище правительства в справі іматрикуляциї на львівскім унїверзитетї. Свого часу заявило правительство в довірочних переговорах що-до деяких важних для руского народа справ, що у відповідний спосіб ужие свого впливу на те, щоб для руских студентів уживано при іматрикуляциї, коли таке сьвято загалом відбувати меть ся, латиньскої мови. Про се повідомлено галицкого намісника та академічні власти львівского унїверзитету.

Тепер позволю собі подати Високій Палатї до відомости зміст надісланого менї обширного справоздана ректора.

Правительственний розпорядок що-до язикового устрою львівского унїверзитету з узглядненем бажань Русинів прийшов до ректора 7. грудня. Ректор скликав отже на 11. с. м. засїдане академічного сенату, щоб висказав ся в справі предложених постулятів.

Тому що справа була надто важна, сенат не порішив на разї нїякої дефінітивної ухвали що-до руских постулятів, але вибрав специяльну комісию, котра має предложити сенатови конкретні внески на однім з найблизших засїдань, а поки що ухвалив взяти від розвагу лише найблизшу іматрикуляцию, яка по звичаю мала відбути ся в серединї грудня. При трактованю сего питаня руководив ся сенат засадою: оминути всьо, що могло б довести до вибуху пристрастий чи то з польского чи з руского боку, бо уважав своїм обовязком більше чим коли небудь іноді не допустити до неспокоїв в часї переговорів між правительством й Русинами.

По зрілій розвазї постановлено одноголосно відбути сьвяточну іматрикуляцию 14. с. м., але практиковане доси відчитуване роти присяги опустити; за те мав ректор в короткій промові вказати на значіне акту.

Так отже назначено іматрикуляцию на суботу, 14. с. м. При нїй були присутні крім студентів — ще лиш ректор та декани; секретара унїверзитету, що в попередних роках відчитував роту присяги взагалї не було.

Ректор звернув ся до академиків такими словами: „Мої Панове і Панї! Відповідно до довголїтного звичаю приречете торжественно, що завсїди совісно сповняти мете академічні постанови, до академічних властий будете відносити ся з послухом і належним поважанем та загалом буде те поступати, як годить ся академічним горожанам. Отсе заявите, приймаючи іматрикуляцийні сьвідоцтва, через подане руки деканови вашого видїлу“.

Отся промова годить ся що до змісту з ротою присяги відчитуваною в попередних роках секретарем унїверзитету. Мотиви, що спонукали ректора вложити в свою промову як-раз отсї слова, такі:

Невдоволене Русинів звертало ся проти сеї обставини, що вони були нїби силувані складати академічне приречене на основі роти присяги відчитуваної унїверзитетским урядником не в їх рідній мові. Сенат бажав тепер оминути се. Коли отже в попередних роках студентів поодиноких факультетів взивано до іматрикуляциї розділено в ріжних годинах і днях, коли давнїйше секретар по короткій промові ректора відчитував роту присяги для кождого факультету, коли врештї давнїйша присяга заключала слова в першій особі, (Ми, звичайні слухачі ... видїлу, приймаємо торжественно всї разом“ і т. д.) — то сего року мало відпасти всьо, що в пересьвідченю руских студентів могло уважати ся насильством, т. є торжественне приречене — лише в думках і через подане руки — в польскій мові.

Але ректор мусїв зазначити короткими словами значіне іматрикуляцийного акту. Могло се стати ся в иньших словах, імено в промові, що в нїчім не нагадувала би роти присяги з попередних лїт. Та се було неможливе з огляду на становище польскої молодїжи. Вона висилала безнастанно численні депутациї до ректора, подавала меморияли покриті тисячками підписів і жадала рішучо, щоб не змінювано нїчого в дотеперішнім звичаю іматрикуляциї. Стараючи ся погодити отсї суперечні змагана, ректор уважав за найвідповіднїйше так поступити, як поступив. Форму приреченя опущено, але зміст його задержано; через ужите промови впрост: „Ви приречете і т. д.“ та словами „Мої Панове і Панї“ зазначено зовсїм виразно, що се тілько промова, яка має вказати на значіне акту, а не уживана доси рота приреченя.

Ректор як і його товариші в академічнім сенатї пересьвідченї в тім, що отся посередна дорога була-б довела до цїли і не дала причини до жадних неспокоїв, коли-б — як пізнїйше показало ся — руска молодїж не мала очевидно ложного пересьвідченя, будьто мінїстерство розпорядило, щоб уже при сегорічній іматрикуляциї прочитано роту присяги також в латиньскій мові.

Коли отже не прочитано жадної, отже й латиньскої роти присяги, молодїж виходячи з свого ложного заложеня, почула ся вкорочена в своїх мнимих правах і задемонструвала проти сего вкороченя. Сталось се так:

Тут мінїстер зацитував звіт ректора про кровавї події на унїверзитетї, знані вже нашим читачам. Відтак говорив дальше:

Ректор висказує в справозданю „свій глубокий жаль по причинї тих подій. Його заміром було успокоїти розворушені від кількох тижнїв уми. Він хотїв скілько можна не дражнити Русинів, але й не міг нечислити ся з напруженим настроем Поляків. Він шукав посередного становища, та на жаль воно не вдоволило ні одних ні других. Також польскі студенти піддали його поведене немилій критицї.“

З огляду на описані події мушу передовсїм висловити свій жаль, що львівский унїверзитет став ся знова видовищем таких пристрасних конфліктів між студентами польскої і рускої народности. Жаль тим більший, що в останнїх часах виглядало, немов справдї наступило успокоене умів, котре подавало надїю на спокійний рік працї. **При тім не можу мовчки поминути що після наведеного висше розпорядку правительства і після його інтенций при сегорічній іматрикуляциї було з гори признане прочитанє роти присяги для руских студентів в латиньскій мові.** Коли одначе львівский сенат постановив, щоб при іматрикуляциї опущено роту присяги а натомість ректор сказав коротку промову, то треба се заряджене уважати випливом найвищої волї, **хоч воно не зовсїм відповідає поглядам правительства.** Як виходить з отсего справоздання ректора, він також старав ся лише вирівнати ріжниці і спинити конфлїкти.

На кінци додам ще отсю увагу:

Відбуване іматрикуляцийних сьвят признано вже на кількох унїверзитетах через занадто велике число слухачів невідповідним і непорадним. З огляду на се видав я в порозуменю з ректорами унїверзитетїв розпорядок до всїх ректоратів, що в случаю, коли-б сенат уважав пожаданим або конечним відступити від іматрикуляцийного свята, мінїстерство просьвіти не мати ме проти сего жадного заміту.

Отсей розпорядок вийшов одначе вже по тім, як відбула ся львівска іматрикуляция. Від справоздань, яких ожидаємо із Львова, зависїтиме, чи при задуманих додаткових іматрикуляциях буде ужита урядова мова і мова латиньска, чи може лїпше в змислї розпорядку сам акт іматрикуляциї буде замкнений.

Таке офіциялне справоздане про події на львівскім унїверзитетї. Читаючи його, не можна оперти ся переконаню, що супроти давнїйших урядових енунциаций в польско-руских спорах становить воно будь-що будь крок наперед. Ми бодай не можемо пригадати собі, щоб австрийский мінїстер заняв коли небудь в рускій справі инше становище, як польскі власти і польскі посли. В отсій відповіди мабудь у-перве австрийский мінїстер констатує, що львівский сенат розминув ся з волею та замірами правительства; що ошибнув ся, коли думав, що рускі студенти виходять з ложного заложеня, жадаючи для себе латиньскої роти присяги; така рота лежала власне в інтенциях правительства. І хоч як обережно устилїзована ся відповідь, все таки, як пише „Arbeiter Zeitung“, вона дає до пізнаня, що Русинів просто ошукано. Офіцияльне сконстатоване сего факту, дає наглядний доказ, яких способів уживає польска мафія в боротьбі з нашими культурними змаганями та яку вартість мають запевнювана Поляків про свою прихильність для руского народу.

Є одначе у відповіди мінїстра місце, що наповнить кождого з нас здивованем і недовірем. Мінїстер запевняє, що будучі іматрикуляциї, коли взагалї не відпадуть, відбувати-муть ся для Поляків в урядовій польскій мові, а для Русинів в латиньскій. Отже сего домагали ся рускі студенти, за сї „уступки“ бороли ся? Кождий знає, що домаганя були такі: або латиньска рота присяги для всїх, або польска для Поляків, руска для Русинів. Тимчасом правительство лишає Полякам присягу в їх рідній мові, а для наших студентів призволює мову латиньску. Цікава концесия! Коли б так не запевнене, що на будуче акт іматрикуляциї не буде відбувати ся, то ми стояли-б перед новою боротьбою за таке примітивне, основне право: складати роту присяги в рідній мові.

Про заложене самостійного унїверзитету сказав мінїстер стілько:

В кількох інтерпеляциях висказано жадане, щоби чим скорше заложено самостійний руский унїверзитет. Не могу при нагоді відповідній на інтерпеляциї близше вдавати ся в се жадане, але замічаю, що правительство вповнї почуває ся до свого обовязку, чинно занятн ся культурним двигненем руского народу, а передовсїм подбати о спосібні учительскі сили, попирати руску наукову лїтературу та уживати инших до подібних цїлий звичайних заряджень“.

Наукові сили, наукова лїтература та „инші“ заряджена! Отсї слова чули ми, від коли домагаємо ся самостійного унїверзитету, але дїл чомусь не видїли. Чи буде так і на дальше?

Звичайні загальні збори учительского товариства „Взаїмної Помочи“ в Вашківцях н. Ч.

Як заповіджено було в „Буковинї“ і в окремих оповістках загальні збори вашківского віддїлу „Взаїмної Помочи“ відбули ся дня 22. грудня с. р. при доволї численній участи учителїв і учительок обох судових округів.

З причини неприсутности голови товариства л. Чаховского провід зборів перебрав ad hoc вибраний предсїдатель д. Олександер Веренка. Писарював д. Митро Гарас. Звіт з дїяльности Видїлу товариства представила зборам касиерка д. Наталія Лучаньска. Із того звіту довідали ся збори, що Видїл за цїлий час свого істнованя анї разу не відбув засїдання. Лише один раз відбули ся сходини товариства, в котрих взяли участь також і нечлени товариства, щоби вибрати відпоручника Віддїлу на з'їзд репрезентантів усїх учительских товариств цїлої Австриї, який відбув ся дня 2. листопада с. р. Відпоручником вибрано надучителя зі Станівців горішних д. Ілярія Карбулицкого. Впрочім дїяльність товариства проявляла ся хиба в тім, що збирано нечисленні вкладки членьскі. Богато однак членів еще і досї залягає з вкладками.

В дискусиї над звітом з дїяльности Видїлу забрав голос д. Іван Герасимович. Він вказав на те, що дїяльність дотеперішнього Видїлу, як виходить зі слів д. Лучаньскої була дуже мала і то в такій мірі, що еї взагалї не знати чи можна назвати наменем „дїяльности“. Через те члени не мають із того товариства належної користи і се лиш знеохочує членів до так гарної орґанїзациї, яка впрочім має всякі дані до правильного розвитку. Наколи-б так дальше мало вести ся дїла товариства, то радше розвязати товариство. Краще нехай не буде нїякого товариства, як має оно істнувати лише на папери і місто проявляти дїяльність, котрої вимагають статути товариства — животїти та калїкувати.

Предсїдатель зборів д. Веренка заявляє, що на сих зборах не може бути й бесїди про розвязуване товариства, бо такої точки нема в порядку дневнім, а по друге на сих зборах не всї члени товариства є присутні. Може они були би противні розвязаню товариства...

Д. Лучаньска бере в оборону Видїл товариства. Она є тої гадки, що коли Видїл не проявляв інтензивної дїяльности, то вина лежить в тім, що до Видїлу належали члени замісцеві і їм тяжко було сходити ся. Бесїдниця радить на будуче вибрати до Ви-

дїлу більшість місцевих членів і надїє ся, що тодї дїяльність его буде більша як досї.

Д. Рінель радить запитати ся членів товариства, чи уважають за потрібне далї належати до товариства і чи з'обовязують ся сповнювати точно обовязки зглядом него, бо доки сего не буде, то годї і думати про правильну дїяльність Видїлу і товариства взагалї.

Д. Веренка яко предсїдатель звертає ся з дотичним запитанем до членів товариства. Члени заявляють, що хотять далї належати до товариства і з'обовязують ся на будуче точно вплачувати членьскі вкладки і взагалї сповнювати обовязки. Кромі того зголошують 9 учителїв і учительок свій вступ до товариства.

Забирає голос голова черновецкого Віддїлу „Взаїмної Помочи д. Омелян Іваньцкий, котрий прибув умисне до Вашківців яко делеґат. Бесїдник подає до відома членам вашківского Відділу, що дирекция і Рада надзорча товариства згодила ся на отворене в Чернівцях самостійної експозитури товариства, котра так в моральних як і материяльних квестиях мала би вільну руку, а дирекция застерігає собі лише голос дорадний. Сю децентралїзацию введено по тій причині, що на Буковині зовсім окремі обставини і сю орґанїзацию треба вповні примінити до тут. ґрунту. Досї деякі члени відносили ся до „Взаїмної Помочи“ із певним недовірем, однак тепер коли ми у своїх справах товариства рішаємо, тепер, самі, коли наші членьскі вкладки обертають ся лише для нас, коли тепер не стоїмо в нїякій зависимости від львівскої дирекциї, а від черновецкої експозитури, коли в кінци на тій підставі нема нїякої обави, щоби ми були коли небудь майоризовані галицкими товаришами — то повинні щезнути всякі обави, коли еще які є між нашими товаришами, а цїле українське учительство повинно вступити в члени сего станового товариства. Дальше згадав бесїдник, що черновецка експозитура робить заходи, щоби побудувати учительску санаторию в Лупушній, або учительский дім в Чернівцях, де містила би ся бурса для учительских дїтий і т. д., а також має на метї утворити в Чернівцях руску книгарню, котрої недостача дає ся дуже відчувати. Вкінци взиває збори, щоби до черновецкої експозитури вибрано 2 делеґатів, бо експозитура складає ся з Видїлу черновецкого Віддїлу „Взаїмної Помочи“ і з делеґатів (по 2) з решти буковиньских Відділів тогож товариства.

Д. Гринцишин підносить важність задуманих праць черновецкої експозитури товариства „Взаїмної Помочи“. На его думку найбільш пекучою справою була-б учительска санатория, де по цїлорічній тяжкій праци найшли-б члени товариства за дешеві гроші спокійне і вигідне поміщене. При тій нагоді укр. учительство з цїлого краю пробуваючи там зі собою довший час могло би також обдумати неодно в цїли інтензивної, користної праці для народа і порішити много квестий в цїли скріпленя своєї станової орґанїзациї під кождим зглядом. — Бесїдник не хоче за подібними примірами праці глядати аж по далеких краях. Навіть в Галичині, в тім краю найгірше плаченого учительства, з'умили польскі учителї і учительки побудувати в Закопанім величаву учительску санаторию, де учителї (льки) мають приміщене за дуже низьку цїну, о скілько старчить місця, то і не учителї можуть там мати приміщене, очивидно за значно вищу цїну. Із того має інституция гарні доходи. Те саме не лиш можна, але і доконче треба зробити і для бук. укр. учительства.

(*Конець буде.*)

Промова посла Николая Василька

виголошена на засїданю Ради державної 11. грудня 1907 р. підчас дебати над угодою.

(*Дальше*).

Коли з причин, котрі знаємо, але про котрі тут говорити було би не тілько річию безпредметовою, але також не практичною з огляду на евентуальну нагану президиї, або що найменше візване, щоби говорити до річи, теперішне міністерство вислано до Будапешту з одною задачию, що угода мусить бути зроблена і до розділу не сьміє прийти, і коли з причин цїлком тих самих угорське правительство буде добре знати, що австрийске правительство є знасилуване зробити угоду, то наше міністерство осягнуло в сих предложеннях найліпше з того, що могло осягнути. (*Слушно*).

Що до злих сторін угоди, то в части мусимо прилучити ся до тих жалоб, з якими аґрариси взагалї виступають против економічного змісту угоди. Під деякими зглядами ся угода для нас є еще некористнїйша нїж для аґрариств західної Австриї, бо Галичина і Буковина мають той самий напрям продукциї, що Угорщина і суть для Угорщини найгіршим конкурентом, бо в тих краях дїйсно не продукують нїчого більше, як рільничі продукти і худобу. Що до худоби, то прилучаю ся до виводів члена нашого сторонництва при першім читаню предложень в комісиї, а також до виводів товариша Стапіньского при першім читаню угоди.

Що до збіжа, то справа стоїть цїлком инакше. Хоч ми не перечимо, що і під сим зглядом конкуренция Угорщини є для великої части хліборобів шкідною, то, на жаль, мусимо признати, що величезна часть наших хліборобів своїми власними продуктами (збіжем) може заспокоїти свої потреби лише в короткім часї року, і в наслїдок того сама потребує мати дешеве збіже. (*Так є!*) З тої причини не можемо акцептувати безусловно тих сумнівів, які під тим зглядом мають прочі аґрариси в палаті. (*Так! Оплески.*)

Великий блуд і прогалину в угоді бачимо в тім, що в нїй нема угоди що-до зменшеня цїни соли. (*Оплески.*) Сіль є для нашого народу так само услівем житя, яким, після погляду панів в социяльно-демократичній партиї, для їх виборців є цукор. (*Трильовский: Єще більше! Без цукру можна жити!*). Слушно, а без соли нї

Правда, що в комісиї ухвалено резолюциї в тім напрямі (д ра Е Левицкого і Ґломбіньского). Але я мушу отверто сказати. Як правительство пропустило таку добру нагоду, яку давали йому угодові переговори, щоби в тій справі щось від Угорщини виторгувати, то я не дуже надїю ся, щоби тепер можна було еще щось додатково дістати якусь концесию.

Мушу вернути еще до одної річи. В угодовій комісиї заступники Галичини жалували ся на дуже строгі виняткові заряджена ветеринарийні.

Заступник державної адміністрациї ветеринарийної, гофрат Біндер виступив против сих жалоб і при тім висказав свое признане і подяку за поміч населеня при тих зарядженях. (*Сальва съміху між всїма галицкими послами*). Чи пан гофрат Біндер має поняте о тім, якими страшними жертвами сей народ окупив ту його подяку?! (*Грімки оплески*) Чи йому бодай снило ся, що ті зарядженя і приписи служать у нас не тілько для ветеринарийних, але також для инших цїлий? (*З наказу старости ветеринарі нищать руских хлопів за вибори! Яко знатоки фальшиво зізнають в судї з національно-політичних мотивів або за гроші!*). Чи він подумав о тім, що в Галичині навіть вибори належать до ветеринарийних приписів? (*Грімкі оплески. Так є! Розбій на цїлій лїнії!*)

Специяльно для населеня Галичини і Буковини мусить бути шкідна угода, отже тим дальше тота, котра лежить перед нами, бо нї заключено без увзлядненя наших специяльних відносин. Беручи річ в сего становища, ми цїлком виправдані, коли голосуємо против угоди. (*Оплески*).

Мої панове, ми тут бачили, що ріжні сторонництва, між ними сторонництво так на крайній правици як і на крайній лївици (*д-р Трильовський: То дві правиці. Съміх.*) особливо ті другі, на цїлий сьвіт кричали против угоди. Мимо того ті партиї будуть тепер голосувати за тою угодою. Чому се так? Кажуть, що угода є державною конечностию.

Мої панове! Я заперечую се. Ся угода, така угода в сій хвили не є нїякою державною конечностию; жерелом сеї угоди є виключно виразне бажане корони. (*Слушно.*) Се є правда. Як би корона була сказала, що роздїл є державною конечностию, то попередний голова польского кола був би певно при першім читаню угодових предложень переконував нас, як важний роздїл для удержаня сеї держави. (*Оплески, цїла палата съміє ся.*) Отже воно так є, мої панове. На мою гадку, є се лише бажанем нашого старого цїсаря.

Не моя річ судити, чи се бажане є дїйсно в інтересї династиї. Моя гадка противна. Я кажу, що для династиї було би о много, много лїпше, коли би теперішну хвилю австрийська половина монархії і австрийске правительство були використали на се, щоби перевести роздїл. Але, як я сказав, се не наша річ. Так само не до нас належить звертати увагу на се, що з моїх виводів виходить, що між короною а згаданими мною партиями, істнують певні неписані договори. Вони можуть робити що хочуть, але за те мусять голосувати за всїми дїйсними і уроеними конечностями державними. (*Оплески.*) Природна річ, що ті партиї, аби удержати ся в посїданю сеї власти, щоби могли спокійно використувати ті свої, не тілько законом поручені права, але і взагалї всї узурповані права, придержують ся тих неписаних договорів.

Але з другої сторони природною річию є також се, що як-раз ті договори суть причиною для котрої ми не сьміємо голосувати за предложеною нам, нїби конечностию державною і мусимо її поборювати. Бо сей неписаний договір нарушує наші права в користь панів на польських лавах. (*Так є! Слушно!*)

Коли би панам тілько позволено ґаздувати у себе, як хочете, то ми не мали би нїчо против того. Але вам дали також право у нас ґаздувати, над нами панувати. Чейже се зрозуміла і природна річ, що ми против сего мусимо боронити ся.

Не велика але все значна часть руського народу, 300.000 душ, заселяє Буковину. Спитаю вас мої панове, чи ви чули коли тут, або поза всїх, мої панове, чи ви чули коли тут, або поза палатою в часописях, що на Буковині був загальний руський страйк аґрарний, або що руські студенти демолювали університет, або якого кандидата до сойму чи ради державної мусїли перед Русинами боронити цїлі полки? Ви нїколи щось такого не чули і не читали, бо у нас є, введена незабутним у нас президентом князем Гогенльоге західно-европейська адміністрация. (*Оплески*).

Гадаєте, панове, що на Буковині суть самі богаті руські хлопи? О, нї! І у нас хлоп є в більшій части бідний! Але одного не хочуть великі пани знати. Вони не хочуть того знати, що наш бідний хлоп скорше буде голод терпіти, а не знесе сего чувства браку законної безпеки, чувства, що нїгде не знайде анї права анї охорони (*Оплески*).

І Галичина має цїсарського намістника. І сей знає закони. І скажу вам, мої панове, мій особистий погляд, що сей чоловік має певну дозу розваги, а навіть почутя справедливости (*Съміх*).

(Конець буде.)

Полїтичний перегляд.

З Ради державної.

В дальшій дискусиї над буджетовою провізориєю говорив між иньшими український посол д-р Колесса. Бесїдник жалує ся на упослїдженє Русинів в Галичині, котре найбільше проявляє ся в обсягу міністерства внутрішних справ і просьвіти. Застрашаюче великий процент анальфабетів є природним наслїдком браку народних шкіл. Русини не мають в Галичині анї одної народної школи; за те є над 2.000 утраквістичних народних шкіл, але в них переважає наука в польській мові. Бесїдник взиває центральне правительство, щоби само подбало про орґанїзацию державних шкіл для анальфабетів. Русини не мають в Галичині народних шкіл 5 и або 6 клясових, анї одної учительскої семинаріи, а лише 6 ґімназий з загального числа 57. Не мають жадної школи рільничої, промислової анї торговельної. Бесїдник домагає ся подїлу краевої ради шкільної на дві секциї, на руску і на польску. Дальше докладно розказує про подїї у львівскім університеті і з притиском промовляє за заснованем окремого руского університету у Львові згідно з бажанем всїх кругів руского населеня. Вкінци висказує надїю, що настане час, коли польский і руский нарід понад головами нинїшних верховодів подадуть собі руку. (*Грімкі оплески руских послів.*)

Д-р. Ґломбіньский забравши опісля слово полемізував з виводами посла Колесси. По промовах ще кількох бесїдників вибрано ґенеральних промовців п. Ствертню (Полак) pro і укр. соціял-демократ Остапчука contra. Посол Ствертня вказав на дисгармонїю, яка повстає з того, що з одної сторони держ. каси є переповнені а з другої сторони всї в державі є невдоволені. Приходить до заключеня, що податкова система вимагає конче реформи. Бесїдник займає ся відносинами ремісників і жадає для них податкових ульг. Сам доказ уздібненя не може помочи ремісникови, в першій лїнії потреба їм дешевого кредиту в цїли набуваня сирівця і знарядів. Що відносить ся промислових власгий, то вони замість помагати роблять лише всїлякі трудности, і від усуненя їх залежить поступ і розвій промислу і ремесла. Домагають ся будови мешкань для вязничих дозорців в Сганиславові і за заведенем часового авансу урядників, щоби не було протекциї.

Посол Остапчук (укр. соц. дем.) промовляє як ґенеральний бесїдник contra. Він змальовує як найточнїйше сумне положене мужицкого населеня в Галичині, особливо брак дров спричинений викорчованем лїсів, а сему можна запобічи удержавленем лїсів. Рідка желїзнодорожна сїтка і дороги Галичини находять ся в найгіршім станї. Правительство не робить нїчого, щоб еї відносини хоч трохи поправити а віддає руске населене на ласку і неласку польскої шляхти, яка за се вислужує ся правительству. Через те українське населене не може мати нїякого довіря до сего правительства. Український мужик прийшов вже до свідомости і готов взяти ся до борби за полїпшене своєї долї.

По кількох фактичних спростованях принято буджетову провізорию на р. 1908. Опісля по короткій дискусиї приняла палата предложеня комісиї о обниженю податку від цукру. Президент палати закривши засїдане пожелав послам і членам правительства веселих свят. Речинець слїдуючого засїданя буде поданий послам до відомости в писемній дорозї.

Делеґациї.

В суботу приймав цїсар делеґациї в бурґу. Підчас принятя виголосив президент австрийских делеґацій Фукс промову до цїсаря і згадав передовсїм о подужаню цїсаря, якого цїлий цивілїзований сьвіт почитає як оборонця мира і права, як взір справедливости. Бесїдник підніс конечність удержаня дальше мира, згадав заразом про угоду з Угорщиною, вказуючи на конечність удержаня узброеної сили, як найвиразнїйшої підпори монархії і на становище монархії між европейскими народами і запевнив офіцирский корпус о симпатиї делеґацій в цїли підвисшеня платні офіцирам. Закінчив свою промову желанями для цїсаря.

У відповідь на промову президента делеґацій відчитав цїсар слїдуючу престольну промову:

Вірнопідданчі заяви, які Панове зложили разом з висказами радости з нагоди Мого поздоровленя,

Свій до свого! Одинока руська торговля в Чернівцях при улицї Паньскій, число 35 ІВАНА СТЕРНЮКА

є для Мене щирим задоволенем. Прошу принати за се Мою горячу подяку.

З живим вдоволенем можу піднести, що від часу послідної делеґацийної сесиї, внїшні відносини монархії зістали всюди дуже корисні. Потїшаючим є злагода поодиноких противенств в міжнародній ситуациї, яка була минувшого року, тревае дальше. Старания усїх правительств зміряють до сего, щоби культивоване взаїмних відносин, націхованих можливо найбільшим довірем, причиняли ся до дальшого утревалення загального мира. Обстаючи при випробованих підставах нашої полїтики і опираючи ся о дуже приязні відносини зі всїма державами, будемо і дальше як найсильнїйше зміряти до сего, щоби запевнити дальше загальний мир а тим самим і розвій без перешкод і піднесене добробуту народів монархії.

Мій военний заряд ограничив до границь безуслівно конечних більші жадания з сбягу бїжучих потреб війска і военної маринарки. Також жадане що до надзвичайних військових кредитів знижено значно.

Босния і Герцоґовина також і в слїдуючім роцї будуть могли покрити свої потреби з власних доходів. Нормальному зростови видатків на адмінїстрацию, викликаному через тягний розвій, відповідають вищі суми в рубриках покритя, які виходять з сталого господарчого поступу краю.

В переконаню, що Панове при оцїнцї предложених собі проектів окажете випробувану свою патріотичну розвагу і готовість до офір, желаю успішної працї Панам і витаю Панів сердечно.

Опісля відбуло ся засїдане австр. делеґациї призначене головно на порішене тримісячної буджетової провізориї. По рефератї посла Аксмана в справі буджету зложив пос. Немец іменем соц. дем. делеґатів заяву, що вони голосувати муть проти буджетової провізориї задля свого принципіяльного становища проти інституциї делеґацій, які лише обмежують буджетові права парляменту та відповідно до становища социяльної демократиї супроти мілітаризму, який в першій лїнії помагае буржуазиї спиняти робітництво в борбі за економічне й полїтичне визволене.

П. Ґломбіньский виголосив довгу антипруску промову майже того самого змісту що в парляментї. В нїй осудив він непошановане горожанських прав у Прусах, осуджуючи особливо останний експроприяцийний проект як противний християнській культурі й міжнародному праву. Робить те він як Поляк і австрийский горожанин,... але мимо всего Поляки будуть голосувати за буджетовою провізориею!

Проти антинїмецких виводів пос. Ґломбіньского протестував нїм. дел. Пахер. Відтак застеріг ся проти них мін. справ загр. бар. Еренталь, заявляючи, що вони не стоять в нїякій звязи з будженовою провізориею, та що дел. Ґломбіньский порушив деякі справи, які є вмішуваном у внутрішні відносини другої держави, а се є суперечне з міжнародним правом.

До польского протесту прилучив ся чеський дел. Кльофач, якому дав відправу дел. Гофман-Веленгоф. Заступники польского Кла — говорив м. ін. сей нїмецкий делеґат — знов акцентують маркантно те, що зневажено вимоги гуманности й християнської культури. Невжеж ті принципи заховують Поляки в Галичинї супроти Русинів?

До антинїмецких виводів пос. Ґломбіньского прилучив ся дел. Крамарж, вірний брат Поляків, із яким полемізував дел. Пахер. По протестї дел. Буковича на гноблене Хорватів в Угорщинї й невдатній полеміцї дел. Козловского із дел. Гофманом-Веленгофом особливо що до „раю“, який зладили Поляки Русинам в Галичинї — покінчено дебату та приступлено до голосованя, в якім буджетову провізорию принято.

По малій перерві сконстатовано згідність ухвал делеґациї угорскої й австрийскої і принято буджетову провізорию також в третім читаню. О г. 8.45 замкнув дел. Фукс засїдане, бажаючи делеґатам веселих свят.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 24. грудня 1907.

Мандат до делеґаций з Буковини. Як звісно в справі делеґацийного мандату з Буковини прийшло між Русинами а Румунами до такого копромісу, що Буковину мае в делеґаціях заступати Русин і Румун на переміну. Нїмецкі посли Кешман і Скедль обурились, що їх не питано в сїй справі і помістили в часописях протести. Посли Василько і Гормузакі оголосили отже заяву, в якій по наведеню статистичних дат про чисельну силу поодиноких народів на Буковинї, говорить ся дальше: „З сего видно, що опротестована д-ром Скедлем і Кешманом угода між Русинами і Румунами на Буковинї, з якою впрочім годять ся також посли др. Штравхер і Ґріґоровіч, отже загалом 12 (зі 14) послів, певно не вийшла з наміру перейти над буковиньскими Нїмцями до дневного порядку, а подиктована конечностию, запевнити Румунам, народови, який не мав доси заступництва в делеґациї одного заступника, а другу народність, Русинів, які мають за мале заступництво, скріпити. На всяких областях публичного житя, управи і шкільництва на Буковинї занимають Нїмці домінуюче становище, яке не стоїть в нїякім відношеню до їх чисельности, а мимо того анї з руской анї з румуньскої сторони не підіймають ся нїякі рекрімінациї. Сей факт найлїпше свідчить, як неоправданий є протест нїмецких послів д-ра Скедля і Кешмана“.

Слїдуючий і послїдний виклад ВП. посла Е. Пігуляка — „Про легке“ відбуде ся в суботу дня 28. с. м. в школї реальній, ґабінет фізикальний, I. поверх.

Поєдинок між Векерлєм а Польонїєм. Голосний угорский посол Польонїй посварившись ся в соймі з президентом кабінету др. Векерлєм, визвав останного на поєдинок. Про час і місце поєдинку знали тілько міністри і дуже тїсний кружок приятелїв Векерлього. Векерле промавляв в суботу о 1. год. в угорскій делеґациї, почім о год. пів до 2. відійшов до своїх комнат. Хоч там ждали на него достойники, дневникарі і богато иньших осіб, Векерле вийшов незамітно з своїх комнат і удав ся на місце поєдинку. Єго секундантами були секретарі державні Гадік і Болґар, секундантами Польонїого посли Каш і Генц. Поєдинок закінчив ся в той спосіб, що в часї борби Польонїй віддав свою шаблю секундантови і поступивши до Векерлього, перепросив его, заявляючи, що не мав наміру обиджувати его. Векерле приймив перепросини і подав Польонїому руку. Сейчас по поєдинку дано о тім знати цїсареви, котрий виявив вдоволене з такого закінченя справи.

Марков і росийска мова в парляментї. В салї президента д-ра Вайскірхнера відбула ся в пятницю в справі росийских петиций посла д-ра Маркова конференция, в котрій взяли участь міністер внутрішних справ бар. Бінерт, від руского клюбу Романчук і Василько і від руссофільских Русинів о. Давидяк і д-р. Марков. Міністер заявив, що як на основі законів так і на основі результатів послїдної переписи росийску мову в Галичинї й на Буковинї не можна вважати уживаною в краю. Опісля президент заявив, що не може вволити волї пос. Маркова що-до друкованя його росийских петиций в протоколї. Про те, чи якась петиция написана в росийскій чи в руській мові, рішати муть делеґат руского клюбу проф. Колесса і делеґат росийского союза о. Давидяк. А коли вони не дійдуть до порозуміня, то остаточно рішати-ме редактор руского Вістника державних законів.

Із штуки і лїтератури

До українських поетів, письменників і художників. (Лист через редакцию часописї „Буковина“.) Високоповажаний Добродію! Наше видавництво розпочало друковати з добродійною метою художественний альманах „Терновий вінок“, присвячений визвольничому рухови. Видане буде розкішне на пишному папері, в стилю moderne, з стільними малюнками, вінетками і картинами; окладинка буде друкована в кілька фарб. Бажаеть ся, щоб „Терновий вінок“, був не тілько своїм зверхним виглядом, але і змістом інтересним і цїнним. Бажаеть ся також, щоб „Терновий вінок“ своєю красою і артистичностию дорівнав ся до розкішних артистичних видань і альманахів иньших лїтератур. Не дбаючи про материяльний заробіток, ми бажаемо видати сей альманах з единою метою прилучити і українське видавництво до артистичного рівня красших сьвітових видавництв. Не зважаючи на се, думаемо цїну альманаха назначити недорогу і приступну для всїх, щоб він міг бути як найширше розповсюдженим. Звертаючись до українських поетів, письменників і художників, просимо надсилати нам: поезиї, поезиї в прозї, жарти, сатири, оповіданя, повісти, драми, нариси, стільні картини і вінетки. Все, що є кращого власного і з перекладів, ориґінального і найлюбиміщого, і сим поспріяти як найбільшому успіхови „Тернового вінка“. Ми-ж з свого боку, не жалїючи ні коштів, ні часу, ні працї подбаемо про те, щоб видане вийшло як найкраще зо всїх боків. Твори можна надсилати до 31 го грудня (декабря) 1907 року на адресу: Київ, Іванівска ул., 75 Олексї Коваленкові. — Редактор *О. Коваленко*, видавець *Ів. Самоненко*. — P. S. Шановні автори одержать „Терновий вінок“ даром.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Др. Юлїюс Фекете де Наґейвані.

Судьба української нації.*)

Та нещаслива нація, яку московске варварство на якийсь час вичеркнуло з істориї народів, бодра українська нація, якої славу і недолю так знаменито оспівали її безсмертні поети Котляревский і Шевченко, здобула для себе в новійшим часї симпатиї і зацїкавлене найвидатнїйших публїцистів Европи. Через многі десятолїтя покривав мох забутя і мовчаня вітчину сего нишком сумуючого народа, яка колись була щасливою батьківщиною щасливої, великодушної, хороброї і славутої нациї. Що від якогось часу істнуе в Европі українське питане, що і Росия його мае, се в великій мірі треба тим завдячити, що перед кількома роками засновали орґан в нїмецкій мові, якого задачию є Европі отворити очи про недолю великого народу, щоб сею дорогою напирати на завзятого і короткозорого гнобителя, росийску автократию. Основателї „Ruthenische Revue“ (тепер „Ukrainische Rundschau“) поспитались о гадку найвидатнїйших публїцистів рїжних европейских націй, чи українська нація мае право на відновлене своїх прастарих прав, особливо ж прав своєї мови, на що від анґлїйских, нїмецких, італїйских, іспаньских, шведских і бельґійских учених і державників одержали згідну притакуючу відповідь. Праса є найсильнїйшим союзником угнетених націй.

Щоб сьвіт не знав навіть імени народу, тиран надав силою прастарому народови фалшиве імя „Малороси“. Знаемо однак, що се той самий народ, що ще в десятім вїцї мешкав в нинїшній Україні, якої митрополїєю був Київ, збудований на сїмох горбках. Тодї заложили Русини сильну, христіяньску державу, яка розширяла ся від Чорного аж до Балтицкого моря і сягала до теперішної Угорщини. Однак напади Татар здесорґанїзували державу, яка опісля легко стала добичею Поляків. Але українські козаки, ті леґендарні багатирі, що на своїх скорих конях відганяли татарскі орди, змогли Україні задержати її автономію аж до XVII. столїтя. Рік 1654, коли короткозорий український гетьман, щоб свій народ увільнити з під польского панованя, заключив з росийским царем Олексієм угоду, в наслїдок якої обі держави злучено персональною унією, став ся роком національної неволї. Бо росийский союзник не пошанував українську автономію. Незадоволений, але полїтично незрілий народ рішив вже по кількох лїтах прилучити ся знова до Польщі. Але слїпі і легкодушні Поляки, які не вміли оцїнити дорогого союзника, в роцї 1667 тайком з Москалями поділили край між собою. За се лайдацке дїло постигла Польщу Немеза. Сто лїт опісля поділено польску державу в такий самий спосіб. Тепер могло росийске правительство вже без перепон брати ся до нищеня прав українського народа. Насамперед зрабовано українській церкві її незалежність і підчинено її цїлим сьвітом ненавидженому „святому Синодови“. Потїм слїдувала десорґанїзація національної моліції, якій спочатку надано сербских, грецких і нїмецких наемників за полковників; коли войско утратило свою душу, офіцирский кор, не було вже трудною річию його зовсїм знищити. Щоб народ увільнити спід московского тираньства, гетьман козацкий Мазепа злучив ся з хоробрим шведским королем Каролем XII. Але коло Полтави померкла зоря обох націй. Від сего часу панувало росийске насильство свобідно і безкарно. Слїдували столїтя національного упокореня і нужди, а щоб їх змалювати, на се рамцї сеї статї за вузкі. Звертаю ся до теперішности.

В Угорщинї мешкають Русини побіч Словаків, в комітатах Сепеш, Шарош, Земплен, на невеличкім просторі вздовж Карпат, окрім того в більших масах в комітатах Уня, Берег і Мармарош, але всюди мають вони найгіршу землю. Між тим коли вони в р. 1840 числили 442.903 душ, зменшились нині о 21.000. Руский нарід дуже плодовитий, противний системі одної або двох дїтий, не знае мадярского звичаю убивати дитину і мимотого число його зменшилось! Та що, коли, без огляду вже на то, що найвірнїйшому народови своєї вітчини припала пуста земля, низка платня та лихва зайшлих з півночи Жидів пхнули хоробрим героям Ракочого костур в руки і присилували в Америцї шукати більше вдячної вітчини. Для сего живучого в згоді з законами, малим вдоволеного, в супокою благого і добродушного, але в війні страшного народу, який нераз показав готовість за вітчину пролити свою кров, який нїколи не виявив сепаратистких тенденцій, для сего народа серце вітчини зачало бити за пізно, хоть вона йому нїколи не відмовила повної рівноправности. (Конець буде.)

*) Автор написав сю статю для „Ukrainische Rundschau“. Цїкава вона й тим, що написав її активний угорский надрадник судовий в Будапештї.

РУСКА КАСА ✪ РУСКА КАСА
тов. зареєстроване з ограниченою порукою
в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковинї. — Приймае вкладки щадничі і опроцентовуе їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимцї! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомоном по цїлій Буковинї і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складае свої ощадности в „Рускій Касї“.

Приєднуйте нам нових членів!

Дирекция.

поручає: свій склад сьвіжих і добірних товарів корінних, овочів полудн., консерв мясних і овочевих як також ВИНА всякого рода почавши від 1 корони за фляшку.
Меди питні домашного виробу і КОМНАТУ ДО СЬНІДАНЬ!
Свій до свого!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщене: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/8 сторони 10 К., 1/16 сторони 5 К., 1/32 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обему місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕНЯ.

За рубрики: Надіслане і Оголошення редакция не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленях, значний спуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числить ся по 4 с. від слова.
Належитостий за анонси марками почтовими не принимає ся.

Загальні збори каси пожичк. і щадничої для громади Дубівці які відбудуть ся дня 12. грудня о 1. год. по пол. Дневний порядок: 1. Вильосоване 3. членів з надзорчої ради і старшини. 2. Вибір нової старшини і надзорчої ради. 3. Платня касиерова. 4. Наради над сплатов довгу до Сэляньскої каси. 5. Вільні внесеня. — *Старшина.*

Надзвичайні загальні збори каси ножичкової і щадничої для громади Ширівці дол. відбудуть ся в неділю дня 29. грудня 1907. о год. 1. по полудни. Дневний порядок: 1) Вибір голови і касиера. — *Старшина.*

Пошукує ся
ретельного, совістного і розумного
КРАМАРА
для засновуючої ся крамниці сист. Рочдель в Лукавци н. С. Зголошувати ся треба устно або писемно у о. **Стефана Маланчука** в Лукавци н. С. 248 (1—2)

1. **Адвокат домовий,** повна збірка взірців і прикладів, спорних писем та відносячих ся до устави цивільної, процедури цивільної і ординациї екзекуцийної враз з ореченями найвисшого трибуналу, поміщеними при кождім взірци . . . . . К 4·50
2. **Порадник правничий** в справах адміністрацийних. автономічних, цивільних, карних і скарбових з комплетною збіркою взірців, прикладів, подань, жалоб, протестів, рекурсів і документів і пр. і пр. враз з юдикатурою найвисших властий, з додатком цінників адміністрацийних, судових і скарбових, у формі лексикону . . . . . К 10·60
3. **Громадске право для всїх сїльских та міских галицких громад.** (Окрема відбитка із „*Poradnik-a prawn*“). . . . . К 2·50
4. **Приписи податкові промислові** (окрема відбитка) . . . . . К 1·—
5. **Приписи о вигасненю права пропинациї,** обовязуючі по управі 1910 р. . . . К 1·10
6. **Збірка приписів, розпоряджень і оречень найвисших властий адміністрацийних: о праві пропинациї** (pro і contra), **гуртовній торговли напитками пропинацийними** як також **вироби і торговлї дрібної продажи солоджених напитків, пивом заграничн., вином і спіритусом денатурованим і т. п.** — найменьше **приписи о сплатах громадских і о поступованю карнім,** як також **о відновленю тогож** . . К 2·10

При замовленю отсих дїл, треба надіслати переказом почтовим подану при кождій книжці належитість на адресу:

С. Вайншток, Львів. ул. Різницка ч. 5.
191 (6—10 с.)

Г. ФАЙЛЄС
усувач нагнїток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.
(—)

ДЕШЕВИЙ ХЛІБ
ваги 1 кільо і 40 ґр., пріма житний хлїб
217 (2—12) **по 40 сотиків**
продає:
ТЕРНБАХ
Площа Єлисавети (Elisabethplatz) ч. 1.
улиця Руска число 53.
і у всїх філіях.

В 6 днях до Америки,
Переїзд подорожних до
Канади і Арґентини

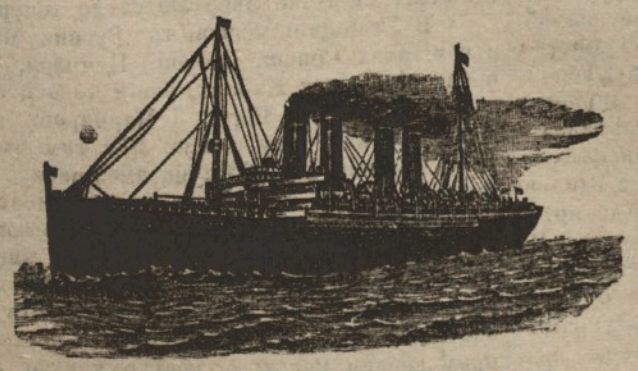

109 (94—104) н. с.

Жадайте пояснень
Напишіть лиш карту кореспонденцийну до
Falck & Comp.
Гамбурґ, Raboisen 30 Amerikahaus.
Кореспонденция у всїх мовах.

Ілюстрований Буковиньский православний
Календар,

є безперечно найлїпшим із всїх буковиньских календарів. **Він виходить вже 35 років і з'єднав собі велику пошану між народом. Сего року має він поверх три тисячі** відбирателів, та рік річно він побільшає ся, так, що на р. 1908 має **15 аркушів і чверть друку** с. є. 244 сторін великої вісїмки, а зміть его ось який:

I. Календарска часть.

	стор.
Переступний рік 1908 (Знаки пори року, Характер року, Четвертини року, Рік жидівский, Рік турецкий, Чотири пори року, Краєві патрони, Лїтопись, Затемнене сонця, Пасхалїя, Свята рухомі, Пости рокові)	I—V
Місяцї	VI—XXII

II. Часть інформацийна.

Пануюча родина цїсарска	1
Порадник в справах податкових	1
За військо і службовий обовязок	8
Почтові постанови	10
Почтова щадниця	13
Тарифа телеґрафічна	13
Желїзничі приписи	14
Гоненя і вагітність	15
Вагітність домашних звірят	15
Календар вагітности	15
Запоручені хороби і час звороту	16
Скалї штемплеві	17
Обчисленє відсотків	18
Спосіб обчисленя відсотків	19
Належитости для лїкарів	19
Міри і ваги	20
Монети австро-угорскі і заграничні	22
Ярмарки і торги	23
Перегляд краю після обчисленя р. 1900	24
Перегляд маєтку дїдичів і мужиків	24
Населенє Буковини після віроісповідання	26
Мешканцї краю що до віри і мови	26
Подрібний розділ на релїґію і мову	27
Рускі часописи і журнали	27
Народні книжки	29
Народна програма Русинів	31
Буковиньскі місцевости	32
Рускі товариства	40
Спис руских нотарів, адвокатів	43
Рускій шематизм на р. 1908	44
Рускі школи народні	50

III. Часть літературна.

А) Оповіданя, нариси, описи природи.

Чуже добро, оповіданє Т. Вірсти	61
Добродїй ревнтий Богоданий (С. Мартоса)	99
Долина смерти, Н. Спинула	107
Адукат, Івана Білокучми	114
Так Бог дав, В. Левіцкого	119
Лубок (нарис)	122

Б) Науки.

Як себе опанувати (Е. С.)	84
Плеканє дитини	110
Оловець і его виріб, Н. Спинула	111
Про дихавицю	122
Для житя (Е. С.)	123
Людскі слабости і лїки на них	159

В) Сусїльне житє.

Благослови владико (до сего образок)	72
Наші нар дні дїла, Н. Василька	75
Будованє шкільних будинків	83
Нова громадска ординация виборча	85
Товариство Союз (з образком)	96
Наші депутати (5 образків)	96
Наші співаки (з образком)	109
Дївоча Бурса	116
В карних колоніях, Н. Спинула	117
Богдан Хмельницкий (образок і карта)	134
Панщина і єї знесенє, Єр. Шигуляка	147
Люди, яких мало (з образком)	157
Рік 1907. Лїтопись	167
Православна Академія (з образком)	179

Г) Стихи

Орлиний спів, П. Гаєнка	78
Поезиї А. Манастирского (з образком)	91
На стрітенє, З. Мудрака	106

Д) Житєписи.

Наш цїсар (два образки)	59
Василь Колибаба (Е. С.)	80
Заньковецка (з образком)	81
Манастирский А. (з образком)	95
Природознавець Лїнне	97
Роковини смерти Реоміра	109
Калинюк Юрій (з образком)	133
Два покійники (з двома образками)	146
Бернзон (з образком)	178

Е) Господарство.

Користи з молочарских спілок	73
Спілкові крамниці	79
Відбиранє меду з медарки	110
Спосіб на вуши у товару	110
Що робити, як свинї не хотять їсти	120
Господарскі ради	166

Ж) Мудрішки,

стор. 74, 83, 84, 98, 105

З) До образків.

Балонь Цепелїна	156
Неґри	156

IV. Анонси.

Крім так цїкавого та вельми поучаючого змісту, містить він в собі **38 образків і одну карту Руси-України** за часів Богдана Хмельницкого. — Отже він є **найпрактичнїйший, найпожиточнїйший, найцїкавійший та прямо необходимий в кождій рускій хатї — тож і не повинен в нїякій бракувати, а коштує всего 1 К а з пересилкою 1 К 20 с.** — Замавляти можна его **лиш**

в друкарнї „Рускої Ради“ улиця Петровича ч. 2.

Великий різдвяний торг з 30% зниженєм цін
у фірми
КАРП і ГОРОВІЦ
улиця Головна число 17.

До продажи надійшли: фрзнцускі вовняні флянелї, перше по 90 тепер по 55 кр.; Штофи на костіюми 120 cm широкі, перше по 1 зр. 20 кр. тепер по 85 кр.; Ріттера-флянелї, знамениті до праня 78 cm широкі по 28 кр.; так звані „Tennis-флянелї, колїрові 16 кр. — **Хустки, коци, дивани, фіранки, все по значно редукованих цінах.**
216 (2—10)

Купуйте лиш

PFAFF-A МАШИНИ ДО ШИТЯ
бо они є найлїпші, найтриваліїші а також найдешевші! Кромі тих є у мене також на складї
СИКАВКИ І КАСИ
при яких купнї суть дуже легкі і вигідні условини. Нїгде не дістанете дешевше, нїхто не обслужить Вас так ретельно і нїхто не годен дати Вам таких полекший у сплатах. З поважанем
ВАСИЛЬ ДАНИЛЕВИЧ, улиця Желїзнича, Чернівці.

Всего знаня медицини
Др. Кароль Шермер
по довголїтній практицї в ортопедичній амбуляторії професора **Д-ра Адольфа Льоренца** у Відни, отворив **в Чернівцях,** при улици Ґетого (Goethestrasse) ч. 4 побіч міского театру
Ортопедичне заведенє
в якім буде лїчити криві хребти, криві ноги (ікс і каблукові), пласкі і випуклі стопи, від уродженя криві клуби, збоченя кости хребтової, горби, параліж, запаленя суставів. — Власна робітня і достава ґорсетів, апаратів до зрівнаня кривих членів, форм до плоских підошв, опасок на тїло і т. п.
Часових пацієнтів приймає на пенсию.
(5—6 н. п.)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Віктор Строіч.
З друкарнї товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана. Захарка.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL